

Vlaams
Parlement

stuk **858** (2010-2011) – Nr. 1
ingediend op 22 december 2010 (2010-2011)

Gedachtewisseling

over de nota van de Vlaamse Regering
‘Visienota Versnellen van investeringsprojecten’

Verslag

namens de Commissie Versnelling Maatschappelijk
Belangrijke Investeringsprojecten
uitgebracht door de heren Sas van Rouveroj en Dirk de Kort

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: de heer Johan Sauwens.

Vaste leden:

de heren Ludwig Caluwé, Lode Ceyssens, Dirk de Kort, Johan Sauwens;
de heren Pieter Huybrechts, Jan Penris, mevrouw Marleen Van den Eynde;
de heren Marino Keulen, Sas van Rouveroi;
mevrouw Michèle Hostekint, de heer Bart Martens;
mevrouw Liesbeth Homans, de heer Jan Peumans;
de heer Lode Vereeck;
mevrouw Mieke Vogels.

Plaatsvervangers:

de heer Robrecht Bothuyne, de dames Karin Brouwers, Martine Fournier, Tinne Rombouts;
mevrouw Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt, de heren Frank Creyelman, Johan Deckmyn;
de heer Jean-Jacques De Gucht, mevrouw Annick De Ridder;
de heren Steve D'Hulster, Jan Roegiers;
mevrouw Lies Jans, de heer Wilfried Vandaele;
de heer Ivan Sabbe;
de heer Hermes Sanctorum.

INHOUD

I. Toelichting door de heer Fernand Desmyter	4
II. Toelichting door de heer Luc Goedertier.....	7
III. Bespreking	12
Gebruikte afkortingen	25

Op 6 december 2010 besprak de Commissie Versnelling Maatschappelijk Belangrijke Investeringsprojecten de nota van de Vlaamse Regering 'Visienota versnellen van investeringsprojecten' met de heer Fernand Desmyter, secretaris-generaal van het Departement Mobiliteit en Openbare Werken en voorzitter van de taskforce 'Versnellen van Investeringsprojecten', de heer Guy Braeckman, secretaris-generaal van het Departement Ruimtelijke Ordening, Woonbeleid en Onroerend Erfgoed, de heer Jean-Pierre Heirman, secretaris-generaal van het Departement Leefmilieu, Natuur en Energie, en de heer Luc Goedertier, afdelingshoofd van de afdeling Stedenbouwkundig Beleid van het Departement Ruimtelijke Ordening, Woonbeleid en Onroerend Erfgoed.

I. TOELICHTING DOOR DE HEER FERNAND DESMYTER

De heer Fernand Desmyter: Voorzitter, dames en heren parlementsleden, toen ik pas in dienst was, was het niet uitzonderlijk dat tussen de beslissing om een infrastructuurproject uit te voeren en de eerste spadesteek een periode van drie jaar lag. Die periode was nodig om de plannen op te maken, onteigeningen uit te voeren, overleg te voeren en de vergunningen te verkrijgen, als die al werden aangevraagd. Als we dat vergelijken met de periode die daar vandaag voor nodig is, namelijk zeven tot tien jaar, dan is er wel degelijk een probleem.

Dat probleem hebben we zelf vastgesteld en het is het Vlaams Parlement ook niet ontgaan. Vandaar de oprichting van deze commissie-Sauwens. Begin dit jaar heeft de commissie een rapport opgemaakt met 76 aanbevelingen om verbetering te brengen in de processen die te maken hebben met het realiseren van investeringsprojecten. Daarnaast heeft de Vlaamse Regering ook een beroep gedaan op de commissie-Berx om voorstellen uit te werken. Ik verwijs ook naar het Vlaamse regeerakkoord, waarin heel wat verwijzingen staan die te maken hebben met het versnellen van investeringsprojecten. We hebben de adviezen van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV) en de Mobiliteitsraad van Vlaanderen (MORA) die de vinger op de wonde leggen. De conclusie is zeer duidelijk: ongeveer iedereen vindt dat er iets moet gebeuren om die investeringsprojecten sneller en beter voor te bereiden en te realiseren.

De Vlaamse Regering heeft op 26 maart 2010 beslist om al die aanbevelingen te bundelen en aan de administratie gevraagd om een plan van aanpak uit te werken om die aanbevelingen in de praktijk om te zetten. Daarvoor werd een ambtelijke taskforce 'Versnelling investeringsprojecten' opgericht, die bestaat uit afgevaardigden van de verschillende beleidsdomeinen die hier een eerste rol in spelen. Naast Mobiliteit en Openbare Werken (MOW), dat in zeer vele gevallen initiatiefnemer is van investeringsprojecten op Vlaams niveau, zijn dat ook de beleidsdomeinen Leefmilieu, Natuur en Energie (LNE), Ruimtelijke Ordening, Woonbeleid en Onroerend Erfgoed (RWO), Diensten voor het Algemeen Regeringsbeleid (DAR) voor wat betreft de link met pps-projecten, Bestuurszaken, denk aan de lokale overheden die ook heel wat projecten initiëren en uitvoeren, en Landbouw en Visserij.

Het is de bedoeling dat we in die taskforce streven naar een consensus over de grenzen van de beleidsdomeinen heen. Er is ook afgesproken dat de taskforce op regelmatige tijdstippen zou rapporteren aan een politiek stuurcomité met afgevaardigden van de verschillende betrokken ministers. Ondertussen is de taskforce al een vijftal keer samengekomen en is er vier keer gerapporteerd aan het politiek stuurcomité.

De voorbije maanden is er heel wat werk verzet. De verschillende aanbevelingen en voorstellen in de rapporten werden thematisch geclusterd en er werden voorstellen van aanpak geformuleerd. Die werden besproken in thematische werkgroepen. Heel wat aanbevelingen hebben te maken met het aanpassen van regelgeving, vooral uit de sector Ruimtelijke Ordening en Leefmilieu en Natuur. Heel wat aanbevelingen hebben te maken met projectmanagement en onteigeningsprocedures. Dat hebben we allemaal ondergebracht in the-

matische clusters en we hebben beleidsdomeinoverschrijdende werkgroepen aan het werk gezet om voorstellen voor concrete maatregelen en projecten te formuleren.

Dat is uitgemond in een nota die we rond de vakantieperiode hebben overgemaakt aan het politiek stuurcomité. In de aanpak die wordt vooropgesteld door de taskforce wordt een onderscheid gemaakt tussen enerzijds projectgedreven processen en anderzijds plangedreven processen. Ik geef een voorbeeld van een projectgedreven proces. Als men de noord-zuidverbinding in de Kempen wil realiseren, wordt het hele proces aangestuurd door het feit dat men dat project wil realiseren binnen een bepaalde periode. Dan moet worden nagekeken of er nog alternatieven moeten worden onderzocht, een plan-MER opgesteld, een project-MER opgesteld, een ruimtelijk uitvoeringsplan (RUP) en dergelijke meer.

Voor de realisatie van die projecten is mogelijk een bestemmingswijziging nodig, maar soms kunnen ze ook worden gerealiseerd zonder bestemmingswijziging. Als men bijvoorbeeld een bijkomende rijstrook moet aanleggen langs een autosnelweg, is het niet altijd noodzakelijk om daarvoor eerst een bestemmingswijziging door te voeren.

Er zijn ook plangedreven processen waarvoor men meestal een heel gebied in de scope heeft, bijvoorbeeld de afbakeningsprocessen voor stedelijke gebieden of havens. Deze processen zijn niet op één project toegespitst. Als het afbakeningsproces is afgerond, moeten er vaak heel wat projecten worden uitgevoerd. We zullen ook moeten onderzoeken wat voor deze plangedreven processen in de toekomst de meest aangewezen werkwijze zal zijn. Vandaag stellen we vast dat dit niet altijd zonder slag of stoot verloopt. Ik verwijs naar de al een paar jaar durende procedure met betrekking tot het afbakeningsproces van de Antwerpse zeehaven.

We hebben in de taskforce en in de werkgroepen al de aanbevelingen en acties geclusterd om dubbel werk te vermijden. In onze rapportering, en zeker in ons eindrapport, zullen we een duidelijke link leggen tussen de resultaten, de aanpak waarin we voorzien voor de verschillende clusters en, nominatief, de aanbevelingen die in het rapport van de commissie-Sauwens werden gevolgd.

Het politieke stuurcomité heeft ons rapport ontvangen in september 2010. Deze nota is de basis geworden voor de visienota van de Vlaamse Regering van 15 oktober 2010. In die visienota staan een aantal zaken die evident lijken maar die, als het op uitwerken aankomt, toch vaak complex blijken. We beogen een versnelling van alle vergunningsprocessen door de integratie en vereenvoudiging van bestaande procedures. Het kan bijvoorbeeld gaan om de fameuze integratie van milieu- en bouwvergunning, hoewel dat niet voor alle projecten een evidentie is. We zullen zeker de procedurestappen uitsluiten die geen toegevoegde waarde hebben. Een voorbeeld is het besluit betreffende ‘kleine wijzigingen van algemeen belang’ vanuit de sector van de ruimtelijke ordening. Het heeft geen zin om de hele procedure te doorlopen als dat niets bijbrengt tot het proces en het project.

Uiteraard willen we samenwerking en een oplossingsgerichte attitude stimuleren. We hebben vastgesteld dat er een zeer constructieve sfeer van samenwerking werd opgebouwd in de taskforce en de werkgroepen die hebben gewerkt in het kader van deze commissie.

Er moet binnen de administratie een oplossingsgerichte attitude tot stand worden gebracht. Het is noodzakelijk dat dit minstens onder de leidende ambtenaren gebeurt. Deze attitude vergt een openheid van de initiatiefnemer. Die moet vermijden om pas in laatste instantie de actoren bij zijn project te betrekken. De adviesverlenende instanties moeten zich betrokken voelen. Zo wordt de noord-zuidverbinding in de Kempen niet het project van het Agentschap Wegen en Verkeer (AWV), maar van de hele Vlaamse overheid. Alle instanties van Ruimtelijke Ordening, Leefmilieu, Natuur, Erfgoed enzovoort die daarin een rol spelen als adviesverlenende instantie moeten hun schouders onder dit project zetten.

Er dringt zich een grondige hervorming op voor investeringsprojecten die niet zonder een bestemmingswijziging kunnen worden gerealiseerd. Het was ook de doelstelling om een concreet actieprogramma uit te werken, met de timing voor alle acties die voortvloeien uit de aanbevelingen van de commissies en uit de punten van het regeerakkoord met betrekking tot die investeringsprojecten.

Er werd beslist om onder de taskforce een ambtelijk projectteam op te richten. Het ambtelijk projectteam wordt voorgezeten door de heer Luc Goedertier van het Departement RWO. De andere beleidsdomeinen die betrokken werden – LNE, MOW, DAR en Bestuurszaken – hebben allemaal minstens een parttime vrijgestelde afgevaardigde in het projectteam. Het projectteam rapporteert aan de taskforce, het is belast met de uitvoering van het actieprogramma, en de resultaten moeten klaar zijn voor de zomer van 2011.

We zijn al enkele maanden bezig met dit project. Zowel vanuit het politiek stuurcomité als van de respectieve ministers krijgen we de dringende vraag om nu al met resultaten voor de dag te komen. Dat er een taskforce en zeven werkgroepen werden opgericht, is niet meteen het antwoord dat ook deze commissie verwacht. We kunnen nu al zeggen dat we niet zullen wachten tot het eindrapport – dat door de regering werd gevraagd en medio 2011 wordt verwacht – om de aanbevelingen in de praktijk om te zetten. We passen nu al alle verbeteringsstappen die we detecteren zoveel mogelijk toe.

We moeten veel meer investeren in de conceptfase. Er moet veel meer geïntegreerd vooroverleg gebeuren. De energie die men daarin stopt, wint men terug bij de uitvoering van het project. Dat moet beleidsdomeinoverschrijdend gebeuren.

Project-, werk- en stuurgroepen zijn noodzakelijk om complexe projecten voor te bereiden en te realiseren. De verschillende Vlaamse entiteiten, lokale besturen en doelgroepen moeten daarbij betrokken worden. We moeten ons oor te luisteren leggen bij doelgroepen uit natuur en landbouw. De vertegenwoordigers van al die instanties moeten wel gemandateerd zijn, want een vrijblijvende aanwezigheid zal nooit tot iets leiden. Maar werken met gemandateerde vertegenwoordigers vergt een grote aanpassing van de interne organisatie in veel entiteiten. De rol van de leidend ambtenaar zal primordiaal zijn. Hij of zij zal ervoor moeten zorgen dat de persoon die wordt afgevaardigd naar de vergadering echt gemandateerd is. Dat veronderstelt ook een goede interne rapportering. We zullen werken aan die attitudecultuur.

De knelpunten moeten in de loop van het proces zo snel mogelijk worden gedetecteerd. De oplossing mag niet alleen bij het projectteam liggen, dat moet doorstromen naar het beslissingsniveau. Voor grote projecten heeft men naast een projectteam dan ook een stuurgroep nodig, met leidend ambtenaren van de verschillende beleidsdomeinen.

Het uitbouwen van teamwerking is uiterst belangrijk. Als men een project realiseert, moet men met honderdeneen zaken rekening houden, men moet multidisciplinair zijn. Eén persoon kan niet alle kennis en ervaring bezitten. Hij of zij kan een project alleen goed aanpakken als hij of zij goed omringd is.

Op korte termijn zullen we werken aan participatie en communicatie van en met de omwonenden en actiegroepen. Dat wordt maatwerk. Die participatie zal op een andere manier verlopen als het om de tweede sluis in de Waaslandhaven gaat – ook al is het een project van 600 miljoen euro – aangezien er in het havengebied minder omwonenden zijn, dan voor een project van slechts een paar miljoen euro in een bebouwde kom. Dat zal meer en intensievere participatietrajecten vergen.

We moeten bij de keuze van onze projectleiders nog meer bedachtzaam te werk gaan dan in het verleden. Zeker voor grote projecten was dat meestal de persoon die actief was in een bepaalde territoriale omschrijving. Dat is een bepaald agentschap, een afdeling van

dat agentschap en misschien een bepaald district van dat agentschap. MOW heeft afgesproken om van alle kandidaat-projectleiders, mensen die hun strepen verdiend hebben bij grote projecten, de gegevens samen te brengen in een databank zodat we de geschikte persoon kunnen kiezen voor een bepaald project.

De regelgeving moet worden aangepast, maar de huidige regelgeving biedt misschien wel meer mogelijkheden dan sommigen denken. We zullen alle wijzigingen en aanpassingen of vereenvoudigingen van regelgeving actief promoten bij de projectleiders. Begin december werd een vergadering belegd voor alle agentschappen en het departement en alle projectleiders om te duiden wat er precies staat in het besluit 'kleine wijzigingen' en het besluit 'projectvergaderingen'. De regelgeving is zo complex geworden en wijzigt zo vaak dat het voor een buitenstaander niet eenvoudig is om te volgen.

Een andere concrete toepassing op korte termijn heeft te maken met de onteigeningen. De aankoopcomités zijn nu overbelast en hebben gevraagd om hen te ondersteunen in hun werkzaamheden. We hebben maatregelen genomen om hen administratief te ondersteunen. Daarnaast hebben we in samenwerking met de Federale Overheidsdienst (FOD) Financiën een bestek uitgewerkt om landmeterexperts in te zetten bij deze onteigeningen.

We moeten ook meer werk maken van het uitwisselen van 'best practices'. Het gaat dan niet alleen over onteigeningen, maar over alle projecten. Er zijn heel veel klachten over het feit dat bepaalde projecten niet goed vooruitgaan. Maar er zijn ook projecten, en dat zijn niet de minste, waar dit wel snel en goed is gebeurd. We stellen vast dat dit vaak afhankelijk is van personen. Ik heb het dan over initiatiefnemers en over adviesverlenende instanties. Het kan niet de bedoeling zijn dat de vooruitgang van een project afhankelijk blijft van wie precies met dat project wordt belast en van wie bij een adviesverlenende instantie de pen hanteert.

De aanpassing van de procedures is noodzakelijk maar niet voldoende. Een kordate politieke besluitvorming is ook noodzakelijk. Wanneer de mensen in al die entiteiten voelen dat er een besluiteloosheid heerst op politiek niveau, laat staan een tegenstelling binnen het politieke forum, dan werkt dat ook door binnen alle geledingen van de overheid.

Als men het gevoel heeft dat er totaal geen zicht is op de financiering van de grote projecten, is dat geen grote stimulans om er snel mee vooruit te gaan. Een pps-kader brengt een bijkomende complexiteit, bijkomend onderzoek, studies, onderhandelingen met juridische bureaus en met de financiers met zich mee. Bij de proceduretijd moeten dan nog een aantal maanden worden bijgeteld.

II. TOELICHTING DOOR DE HEER LUC GOEDERTIER

De heer Luc Goedertier: De visienota van de regering bestaat uit twee onderdelen. In het tweede deel gaat de nota uitvoerig in op projectgedreven processen die een bestemmingswijziging inhouden. Wie de aanbevelingen van de commissie-Sauwens erop naleest, stelt vast dat het merendeel van de beleidsaanbevelingen ofwel op een of andere manier een vertaling krijgen in dat tweede deel van de visienota, ofwel moeten worden uitgewerkt vanuit die visienota.

Het eerste deel van de visienota gaat over een aantal acties met als doel de procedures te vereenvoudigen, verbeteren en versnellen. Er zijn 25 heel specifieke acties die precies zijn omschreven en die bijna onmiddellijk toewijsbaar zijn aan bepaalde beleidsdomeinen.

Het projectteam heeft er voor gekozen om zich maximaal op de visienota zelf te richten voor wat de concrete uitwerking betreft. Het eerste deel van de acties heeft het projectteam toegewezen aan bepaalde beleidsdomeinen. De visienota is gericht op projectgedreven processen die een bestemmingswijziging impliceren, maar misschien zullen de verbeter-

voorstellen ook relevant of interessant zijn voor hetzelfde soort projecten dat zonder bestemmingswijziging gerealiseerd kan worden, zij het dan dat bepaalde stappen of modules niet echt nodig zijn.

De aanbodgedreven/gebiedsgedreven processen zoals afbakeningsprocessen en zaken die met stadsontwikkelingsprojecten te maken hebben, waren niet de hoofdprijs, maar het betreft een doelstelling die de administratie voor zichzelf heeft gesteld. Ook deze processen zullen worden meegenomen, maar we proberen ze te verdagen als het ons niet zou lukken om de timing te halen.

Van de 25 acties hebben er een aantal te maken met methodieken, een aantal met de versnelling van bestaande procedures, een aantal kunnen als 'quick wins' direct worden doorgevoerd omdat ze al min of meer afgerond zijn en een aantal hebben met communicatie te maken.

Het eerste deel ging over de methodieken. Actie 21 gaat over het mogelijk maken van de modulaire opbouw van het project-MER en het veiligheidsrapport. Dit is vrij makkelijk realiseerbaar: de informatie die voorheen in de twee rapporten diende te worden opgenomen, zullen we op de een of andere manier modulair opbouwen door middel van kruisverwijzingen zodat de stukken één keer moeten worden opgemaakt.

Actie 22 heeft te maken met de alternatieve financiering. In de visienota stond dat we voor deze actie al dit jaar stappen dienden te ondernemen. De actie werd toegewezen aan de DAR. Het instrument van de meerwaardescan die erin werd opgenomen, zit al in de afrondingsfase.

Nog onder methodieken stond in de visienota de inventarisatie van sectorale erfdienstbaarheden en ruimtelijke reserveringen vermeld. Het Departement RWO is daarmee bezig. De omschrijving zelf is nogal ruim en daarom zijn we een focusbepaling aan het doen om voor onszelf uit te maken op welke zaken we het beste kunnen inzetten om dat doel, de verbetering en versnelling, zo spoedig en zo goed mogelijk te halen.

Actie 23 behelst de databank van het projectleiderschap. Ook dat was een actie tegen het einde van het jaar. De databank is geconcipieerd en men is bezig met het effectief invullen van de gegevens van de projectleiders.

Voor deel B van de punctuele acties hebben we een aantal acties gebundeld die te maken hebben met de integratie van de stedenbouwkundige vergunning en milieuvergunning in relatie tot het project-MER. Het onderzoek loopt om de goedkeuringsprocedure van het project-MER en van de vergunningsaanvragen deels parallel te kunnen laten verlopen. De milieuvergunning en de stedenbouwkundige vergunning op elkaar afstemmen, is eigenlijk iets dat al min of meer in de regelgeving bestaat, maar nu wordt door de regering gevraagd om ze nog verder complementair te maken.

Actie 4 betreft de integratie van de milieu- en de stedenbouwkundige vergunningsprocedure. Die integratie bestond al voor de klasse 2-inrichtingen, maar er staat in de nota van de regering expliciet de vraag om die uit te breiden naar de klasse 1-inrichtingen. Dat was niet zo eenvoudig omdat de inrichtingen van klasse 2 zich op gemeentelijk niveau bevinden, wat niet het geval is voor de inrichtingen van klasse 1.

Ook het inventariseren van de sectorale machtigingen en bindende adviezen werd gevraagd. Ze zullen maximaal geïntegreerd worden in het stedenbouwkundig vergunningentraject.

Voor alles wat met integratie te maken heeft, is het projectteam begonnen met een actorenoverleg, om na te gaan wat juridisch vertaald moet worden.

Bij het optimaliseren van bestaande procedures zit ook de optimalisatie van het integratiespoor plan-MER-RUP, wat al een aantal jaar in uitvoering is. Voor het ruim bekendmaken van de ontheffing van het plan-MER, is er een handleiding in voorbereiding.

Er was nog een actie voor dit jaar, namelijk over de aankoopcommissaris bij onteigeningen. Het overleg met de FOD Financiën is doorgelopen en er is een ontwerp van bestek om de landmeters van de Vlaamse overheid in te schakelen.

Deel C gaat over de ‘quick wins’. In de visienota staat over de regelgeving die betrekking heeft op de ontheffingsbeslissing van het project-MER expliciet dat er direct een doorstart moet kunnen gebeuren naar het effectieve MER op het moment dat geen ontheffing wordt toegestaan. Dit is oplosbaar door binnen het overleg over de ontheffingsvraag, dat toch gebeurt, direct een projectontwikkelaar toe te laten om het effectieve MER op te starten.

Over het besluit ‘kleine wijzigingen van algemeen belang’ werd in de visienota gevraagd om te proberen de toepassingsmogelijkheden te verruimen. We zijn bezig, op basis van het overleg met MOW, om op basis van de huidige dossiers al een eerste voorlopige evaluatie te doen. We zullen zien wat dat oplevert om er effectief conclusies uit te trekken.

In de visienota staat ook iets over de projectvergaderingen. Een zaak die nu nog te weinig bekend is, maar waar we ook aan werken, is de uitbreiding ervan naar de minder grote projecten die nog complex genoeg zijn om de tools toe te passen.

Vervolgens is er de integratie van de Vlaamse Commissie voor Ruimtelijke Ordening (VLACORO) en de Strategische Adviesraad Ruimtelijke Ordening – Onroerend Erfgoed (SARO). Eigenlijk is het de totale opheffing van VLACORO en de integratie ervan in SARO om binnen de visie van deel 2 van de visienota de SARO toe te laten om vooral op strategische momenten advies te geven. Die decreetswijziging is klaar, maar moet nog de politieke weg afleggen.

Een volgende actie is het vereenvoudigen van het juridisch kader voor de buurtwegen, vooral over het afschaffen van bestaande buurtwegen. Wellicht zal een procedure gecreëerd worden op lokaal niveau.

Een aantal initiatieven heeft te maken met communicatie, zoals het besluit van de ‘kleine wijzigingen’, de nieuwe regelgeving over vrijstelling van vergunningsplicht, meldingen, projectvergaderingen. Volgens de visienota moet dat voor het einde van het jaar gebeuren. Idem dito voor de handleiding van het project-MER. Die is voor een groot deel klaar in december. Een aantal kleinere rubrieken en activiteitengroepen worden afgewerkt begin volgend jaar. De richtlijnenboeken met betrekking tot de inhoud MER worden geactualiseerd door LNE.

Punten 1, 18 en 24 zijn nog niet behandeld. Het projectteam heeft ervoor geopteerd om die, vanuit de formulering van de acties, mee te nemen in deel 2. Actiepunt 1 gaat over de afstemming met een parallel initiatief dat loopt bij het Kenniscentrum Vlaamse Steden, namelijk het draaiboek complexe projecten, dat gericht is op lokale besturen. Actiepunt 18 gaat over het inpassen van brownfieldconvenanten in de verbetervoorstellen. Vanuit die formulering is het nogal duidelijk dat we dat in de projectgedreven processen meenemen. Actiepunt 24 is het bepalen hoe flankerend beleid bij decretale aanpassingen kan worden meegenomen. Dat flankerend beleid kan bijvoorbeeld zijn: het opnemen van dingen die niet in het plan kunnen worden opgenomen zoals milderende maatregelen in verband met financiën, gebruikerscompensatie en dergelijke. Daarvan bepaalt de visienota dat we die op een of andere manier moeten meenemen, zij het dat ze niet in de decretale aanpassingen over het planproces zullen komen maar ergens anders.

Deel 2 van de visienota bevat de volgende 25 acties en is volledig geschreven vanuit een procesmatige benadering van het projectgedreven proces dat een bestemmingswijziging inhoudt. Anders dan het eerste deel, kan het duidelijk niet zonder meer aan één beleidsdomein toegewezen worden. Het projectteam heeft beslist dat het volledig geïntegreerd wordt benaderd. Dat is uiteraard op zich al een voorbeeld van beleidsdomeinoverschrijdende samenwerking en overleg.

Het gaat ons niet alleen om de tijdswinst. Het is duidelijk dat de tijdswinst ook moet worden bekeken vanuit de evidente vereisten van kwaliteit en de kosten die ermee gepaard gaan. Het gaat niet op om dingen zonder meer te versnellen als dat zou leiden tot hogere maatschappelijke kosten.

Het projectteam op die manier samenstellen, heeft het voordeel dat het gaat over ervaren mensen met een serieuze achtergrond. We gaan ervan uit dat we in ieder geval de zaken niet alleen aankunnen. We gaan bevoorrechte getuigen betrekken en kijken naar projecten die afgelopen zijn, die bezig zijn of aan het opstarten zijn, en zien welke leerpunten daaruit kunnen worden gehaald. We zullen proberen alles op die korte tijdspanne samen te brengen om er een nieuw voorstel uit te formuleren.

De uitgangspunten zijn al doorgenomen: sneller en kwaliteitsvoller, procesmatige aanpak, participatie en draagvlak garanderen. Maatwerk is in ieder geval een vereiste: we moeten iets maken dat voor verschillende projecten toepasbaar is.

De visienota gaat uit van een bepaald voorstel van aanpak van een proces, met vijf processtappen en drie beslismomenten. Er moeten ook twee inspraakmomenten zijn. De drie beslismomenten zijn een startbeslissing, een voorkeurbesluit en een projectbesluit. De startbeslissing is de start van het voortraject. Het voorkeurbesluit is de start van de verdere uitwerking, tot men komt tot het projectbesluit. Het projectbesluit is een geïntegreerd besluit. Voor de twee besluiten is er telkens in inspraak voorzien. In de visienota zijn de stappen uitvoerig uitgeschreven. Het komt erop aan dat verder te concretiseren.

De startbeslissing is een beleidsintentie die door de betrokken overheid wordt genomen op basis van een bepaald project. Dat wordt vertaald in een procesnota die een dynamisch stappenplan is waarin verschillende zaken worden opgenomen: waarom het proces wordt gepland, wat de prioriteiten zijn, een uitvoerige beschrijving van het verloop, wie wat doet, een overlegstructuur, een processtructuur, wanneer de bevolking of andere actoren worden betrokken, wat de risico's zijn als we bepaalde dingen wel of niet doen. Op basis van die nota wordt de startbeslissing genomen.

Daarin situeren zich een aantal rollen, zoals een projecteigenaar die de feitelijke initiatiefnemer is. Daarnaast is er een projectleider die daarom niet de projecteigenaar is. Hij wordt door de overheid aangeduid om de zaak vooruit te helpen. Als het proces zo complex is dat die projectleider dat niet alleen kan, is er ook een procesbegeleider die de voortgang van de stappen bewaakt.

De startbeslissing is in principe openbaar, maar kan niet worden aangevochten bij bijvoorbeeld de Raad van State. Dat zal wel het geval zijn bij de verdere besluiten. Met de startbeslissing start het voortraject. Dat bestaat nu al bij een aantal complexere processen. We streven naar geïntegreerde en afgestemde onderzoeken. De diverse onderzoeken worden min of meer naast elkaar of geïntegreerd in elkaar gevoerd met een permanente wisselwerking. De doelstelling is om dat van groot naar klein te doen. De alternatieven worden op een of andere manier dusdanig onderzocht en getrechterd in de diepgang van het onderzoek zodat men systematisch scherper tot een projectafstelling kan komen.

De verschillende doelgroepen en administraties en de bevolking moeten worden betrokken. Dat mondt uit in een formele consultatieronde nog voor het voorkeurbesluit wordt

genomen. Het project zal nog niet concreet zijn uitgewerkt, maar de alternatieven zullen getrechterd en gefilterd zijn tot een aantal zaken, zodat een formele consultatie van de bevolking en een advisering door de strategische adviesraden kunnen gebeuren. Dat gebeurt in functie van het voorkeurbesluit, dat een bepaalde keuze is voor een alternatief. Het is nog geen keuze voor het project, maar voor een alternatief dat is getrechterd tot het bij wijze van spreken al aan een locatie gebonden is.

Hoe dat moet worden vastgelegd of vastgeklikt, moeten we onderzoeken. In de visienota wordt voorzien dat het voorkeurbesluit een klikmoment is waar niet meer op kan worden teruggekomen. Na dat klikmoment worden er geen alternatieven meer onderzocht. Die moeten in het voortraject al zijn bekeken. De voorkeurbeslissing bevat ook een financiële raming. De bevolking zal dan weten wat het zal kosten. Behalve zaken die planmatig moeten worden vastgelegd, zal worden bepaald welke flankerende maatregelen nodig zijn. Er zullen ook een aantal onderzoeksvragen aan de orde zijn, bijvoorbeeld of een brug of een tunnel op zijn plaats is voor een gekozen tracé. De visienota zegt uitdrukkelijk dat het voorkeurbesluit wel juridisch aanvechtbaar is.

De verdere uitwerking is min of meer vergelijkbaar met wat nu bij bijna alle projecten bestaat. Het voortraject passen we dikwijls toe, het formele traject is al altijd toegepast. We proberen een aantal proceswinsten te bereiken, al was het maar dat een aantal van de huidige procedures parallel gaan lopen, zoals de MER-beoordelingen, de vergunningen, de onteigeningen en de opmaak van de RUP's. Ook in die fase is in één publieke consultatieronde voorzien. Waar we nu een openbaar onderzoek hebben over én het MER én de vergunning én het RUP, is het de bedoeling die allemaal te bundelen in één ronde. Heel de uitwerkingsfase is gericht op de uiteindelijke realisatie.

Er komt op het einde een concreet project naar voren, waarvan het volledig duidelijk is wat de financiële consequenties zijn en wat de milderende maatregelen in detail zijn. Finaal komt er een projectbesluit, één geïntegreerd besluit, en niet meer – zoals nu het geval is – een apart RUP, een apart MER, aparte vergunningen, aparte machtigingen en een aparte beslissing over de onteigening. Het is de bedoeling om één beslissing te nemen over de totaliteit van alles wat is opgesomd, en wellicht nog een aantal andere dingen die ermee te maken hebben.

Het projectteam zal een aantal bestaande, lopende, afgeronde en op te starten projecten bekijken. Waar zitten in de totale doorlooptijd van een dergelijk project de grootste tijdsbestedingen? Gaat dat over de formele procedure, over het komen tot een financiële uitklaring, over dingen die met de federale overheid te maken hebben, over zaken die we zelf kunnen beheersen? We willen een aantal conclusies trekken over waar de meeste winst kan worden geboekt. We willen leerpunten halen uit die projecten. Waarom heeft iets langer geduurd? Heeft dat te maken met termijnen die niet wettelijk vastliggen? Heeft dat te maken met zaken die nog door iemand anders moeten worden beslist?

Tegelijk hebben we voor onszelf een aantal onderzoeksvragen geformuleerd over elk van de vijf procesfasen. Op basis van die dingen zullen we zelf kunnen uitmaken of alles wel juridisch moet worden vertaald naar regelgeving. Er zullen zich dingen situeren tussen regelgeving en pure afspraken. Zijn er nieuwe instrumenten nodig? Zijn een aantal zaken nu al mogelijk zonder wijzigingen? Als dat al mogelijk is, moeten we dat zo houden voor de toekomst. Ik denk bijvoorbeeld aan de procesnota die we aan het uitproberen zijn in een aantal complexe processen. We zijn al aan het oefenen met een startbeslissing. Er zijn al een aantal projectleiders aangesteld voor projecten. Wellicht zijn een aantal dingen al mogelijk zonder dat ze formeel in wetgeving zijn vertaald.

Ons doel is voorlopig een digitale leidraad. We dachten aan een procesdraaiboek, maar het zal eerder een boomstructuur zijn. Afhankelijk van de complexiteit of de aard van het project zal men kunnen inspringen op de tak van de boom waar men het nodig acht.

Dan zal men vanaf de stam alle takken doorlopen. Het is wellicht interessant om bij een lopend proces een bepaalde tak uit te kiezen om deze te versnellen of te verbeteren.

De heer Desmyter zei al dat het er niet alleen om ging om de zaken formeel in regeltjes te gieten of om zaken vooraf uit te tekenen in een leidraad. De mensen erachter moeten ook mee. Het gaat dus ook om een attitude van alle medewerkers aan dat proces.

De onderzoeksvragen zijn vooral geënt op de vijf procesfasen. De vragen gaan over de inhoud van die processtappen, de methodiek van de aanpak, de impact op regelgeving en de doorvertaling naar juridische teksten, maar ook over de projectbeheersing zelf: tijd, budget, personeel, of de organisatie – en dan vooral de administratie – moet worden gewijzigd, hoe er kwaliteit kan worden gegarandeerd, hoe er een maatschappelijk draagvlak en een degelijke politieke besluitvorming kunnen ontstaan. De zaken moeten niet alleen administratief worden bekeken, er moeten ook linken naar buiten worden gemaakt.

Het projectteam plant ook nog het consulteren van een aantal bevoorrechte getuigen. Dat gaat dan niet alleen over de eigen beleidsdomeinen. We hebben het projectteam beperkt tot enkele beleidsdomeinen, maar er zijn er uiteraard nog andere die complexe projecten opzetten. Er zijn nog andere overheden, gemeenten en provincies. Het gaat ook niet alleen over publieke overheidsprojecten. Eigenlijk moet het draaiboek, de boomstructuur, ook zinvol zijn voor privéprojecten. We zullen er dus ook een aantal privépartners bij betrekken. We zullen onderzoeken hoe andere regio's en landen dat doen. We zullen ook de leiders van projecten waarmee we nu al bezig zijn, ondervragen over hoe zij de zaken zien.

Er zijn al gelijkaardige projecten bezig, bijvoorbeeld het Kenniscentrum Vlaamse Steden. Het zou al te gek zijn om op een compleet ander spoor te werken. Er zijn al stappen ondernomen om te leren van elkaar. Er zijn ook processen bezig waarin interessante zaken gebeuren, bijvoorbeeld Afbakening Gebieden Natuurlijke en Agrarische Structuur (AGNAS) of de brownfieldconvenanten. De stations-, stads- en infrastructuurprojecten die goed zijn verlopen, zullen we tot in de details analyseren.

III. BESPREKING

De heer Johan Sauwens: We hebben ons rapport ingediend op 26 februari 2010. Het werd enkele weken later eenparig goedgekeurd door het parlement. Het is heel goed dat de regering de administratie aan het werk heeft gezet. We hebben daarnet bij de regeling der werkzaamheden afgesproken dat we in januari 2011 zullen starten met een opvolgingsrapportage. Aan de hand van wat is voorbereid in de visienota van de regering zullen we dit en nog een aantal andere aspecten die in de visienota niet aan bod zijn gekomen, aanpakken. Het parlement kwam vrij snel eenparig tot een besluit, over alle partijgrenzen heen. Dat wijst op een grote 'sense of urgency'. Vandaar het belang van de 'quick wins' en van het werk dat door de taskforce en de projectgroep is geleverd.

Mijnheer Desmyter, hoe is het politieke stuurcomité samengesteld?

De heer Fernand Desmyter: Daarin zetelen de vertegenwoordigers van minister-president Kris Peeters. Meestal komt de kabinetschef zelf. Ook de kabinetten van Mobiliteit en Openbare Werken, Ruimtelijke Ordening, Woonbeleid en Erfgoed, Leefmilieu, Natuur en Energie, en Innovatie zijn vertegenwoordigd. Ook de DAR is erbij.

De heer Johan Sauwens: Het kwam heel duidelijk aan bod dat het niet alleen gaat over de projecten van de Vlaamse overheid zelf. Uw boomstructuur, mijnheer Goedertier, is ook gericht op projecten van gemeentebesturen. Wij hebben van in het begin gezegd dat het voor ons niet alleen om de grote projecten gaat. Het gaat ook om kleine uitbreidingen van

industrieterreinen, woon-, ziekenhuis- en socialewoningbouwprojecten die maatschappelijk belangrijk zijn voor een lokale gemeenschap of regio. Die moeten ook gebruik kunnen maken van deze versnelling.

De heer Dirk de Kort: Men zegt dat er een wijziging moet komen in de attitude bij het personeel van de Vlaamse administratie. Daarom werd een foto gemaakt van de organisatie. Naar welke kennis wordt gepeild? Ik kan mij voorstellen dat er een project-, proces- en kwaliteitsmanagement aanwezig is. Maar als de kennis en knowhow niet mee in de organisatie zijn ingebakken, is het heel moeilijk om er bij dergelijke projecten mee te werken. Of het project nu klein of groot is, knowhow en kennis zijn nodig. Wordt er onderzocht of die kennis en knowhow aanwezig zijn? Zal er in de toekomst bij de aanwerving en screening van personeel rekening mee worden gehouden om die competenties effectief in huis te halen?

Men heeft het over het actief promoten van de mogelijkheden van de nieuwe regelgeving. Er wordt gesproken over de studienamiddag voor projectleiders, en over de besluitvorming met betrekking tot ‘kleine wijzigingen’ en ‘projectvergaderingen’ – wat volgens mij zeer belangrijk is. Bestaat de mogelijkheid om dat verder uit te breiden, zowel naar de privésector als naar de provincie- en lokale besturen? Zouden er in samenwerking met de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG) geen stappen kunnen worden ondernomen om ervoor te zorgen dat iedereen kan delen in de kennis over de bestaande regelgeving? Als we verandering en versnelling willen realiseren, moeten we ervoor zorgen dat de kennis van de wijzigingen in de regelgeving met betrekking tot de versnelling van infrastructuurwerken zo snel mogelijk iedereen bereikt.

Moeten we later opvolgen of er in het actieprogramma dat u zult opstellen op basis van de omzetting van de aanbevelingen van de commissies-Berx en -Sauwens een verwijzing is naar wat we in welke regelgeving en gewijzigde regelgeving kunnen terugvinden? Of naar wat er niet nodig is? Misschien hebben wij iets aanbevolen dat al bestaat in een regelgeving? Is het mogelijk om het eindrapport in die zin op te stellen?

De heer Sas van Rouveroi: Open Vld was en blijft hoopvol met betrekking tot het initiatief dat deze commissie enkele maanden geleden heeft genomen met het oog op het versnellen van investeringsprojecten. Daarom hebben wij die kamerbrede consensus mee bewerkstelligd. Maar wij zijn niet naïef. In die zin is het heel goed, voorzitter, dat u deze commissie nieuw leven hebt ingeblazen en nu deze vooruitgangsrapportage tot stand zult brengen. Het is nu de eerste keer nadat wij onze conclusies hebben ingediend dat wij de secretarissen-generaal aanhoren. Ik hoop dat het niet de laatste keer zal zijn.

Zowel de heer Desmyter als de heer Goedertier benadrukten dat het ook om een cultuuromslag gaat. Wij maken ons daar zorgen over. Het parlement wil met de zaken vooruit. Het beoogt fundamentele hervormingen en wil ook kritisch voor eigen deur vegen. Ik ben er vanuit de oppositie van overtuigd dat ook de Vlaamse Regering dat wil. Wij zijn er ook van overtuigd dat de secretarissen-generaal dat willen. Dat wordt hier nog eens door hen, en door een afdelingshoofd, bevestigd. Maar naarmate je de piramide afdaalt, wordt het aantal medewerkers groter. Ik had graag wat meer concrete informatie gekregen over hoe u dat concreet zult aanpakken.

U zegt verscheidene keren dat u gaat werken aan die cultuuromslag: meer samenwerking, constructieve instelling, een andere attitude. Het gaat niet alleen over een andere attitude ten aanzien van de andere kokers van de Vlaamse administratie, maar ook ten aanzien van burgers en bedrijven. Zal dat worden bewerkstelligd door middel van opleiding of bijscholing? Mogen we ervan uitgaan dat meer dan ooit bij de aanwerving de dienstbaarheid zal worden getest?

Is er een ‘partnertoets’ in de maak? De hele Vlaamse administratie moet zich elke dag afvragen of men voldoende heeft meegewerkt en meegedacht en of men voldoende oplos-singericht is geweest bij het inzetten van zijn functies en vaardigheden. Hoe zien de spre- kers die cultuuromslag te bewerkstelligen?

Er is een ‘sense of urgency’. Daarover hadden we een kamerbrede consensus. Dat bewijst dat de patiënt ziek is. Laat me als metafoor het ziektebeeld obesitas gebruiken. We zitten in de fase van morbide obesitas. Er zijn al patiënten overleden, projecten bedoel ik natuur- lijk. Ze raken niet uit de startblokken of halen de meet niet. En als ze de meet halen, zijn ze vaak al achterhaald. We zijn bang dat de administratie wel werkt aan dat overgewicht, maar slechts beperkt gaat afslanken. Het BMI zakt van 40 naar 30. Dat is een gigantische inspanning, maar leidt nog altijd niet tot die slanke slagvaardige overheid die soepel kan inspelen op allerhande maatschappelijke problemen. Bent u zich voldoende bewust van de nood aan afslanking? Gaat u ook na wat kan verdwijnen?

U verwees naar de bindende adviezen. Hier kwamen we eensgezind tot de conclusie dat we daar zoveel mogelijk van moeten afstappen. In de presentatie staat: “bestaande sectorale machtigingen en bindende adviezen inventariseren”. Daarmee zijn ze zichtbaar gemaakt. En verder staat er: “nagaan op welke wijze ze kunnen geïntegreerd worden in het steden- bouwkundig vergunningenstelsel”. Ik vraag u liever: kunt u nagaan welke bindende advie- zen kunnen worden afgeschaft, of minstens niet-bindend kunnen worden?

Veronderstel dat dit parlement een voorstel van decreet of deze regering een ontwerp van decreet indient dat te ingewikkeld is. Hoe gaat u daarmee om? Probeert u te vermijden dat de nieuwe regelgeving tot stand komt, hetzij via het parlement, hetzij via de regering? Wordt de toets van de efficiëntie van de regelgeving nog toegepast? Hoe accuraat speelt u in op nieuwe regelgeving?

De heer Marino Keulen: Er kan vandaag al werk worden gemaakt van de nieuwe ambte- narencultuur. U vertegenwoordigt twee administraties waar heel veel goede en gedreven ambtenaren werken. Maar er bestaan er ook nog andere, die nog steeds doordrongen zijn van het idee dat zij de hogere overheid vertegenwoordigen. Voor hen staat de Vlaamse administratie boven de lokale. We hebben al zo vaak gepleit voor een partnership. Dat gebeurt al, maar nog te weinig. Er moet nu klantvriendelijkheid komen. Onze lokale besturen zijn de belangrijkste en de beste besturen. Hoe kunnen we hen ondersteunen? Daar wordt het beleid pas concreet. Zij staan het dichtst bij de mensen, daar moeten we dienstbaar zijn, ook vanuit de Vlaamse overheid, ook vanuit de Vlaamse administratie en Regering.

Bent u ook bezig met het inkorten van de termijnen zoals Europa dat oplegt? Ook inhou- delijk? Wij onderzoeken meer dan de Europese regelgeving ons oplegt. Het gaat er niet alleen om verschillende zaken synchroon te laten verlopen en daardoor tijd te winnen, het gaat er ook om overbodige zaken overboord te gooien. Milieu-aspecten worden sterk door Europa bepaald. Kunnen we ons inzake termijnen en inhoud aanpassen aan Europa? Wat zou dat betekenen?

Een voorkeurbesluit kan juridisch worden aangevochten. Het gaat vaak om een beperkte juridische aanvechtbaarheid. Is het mogelijk om de beperkte juridische aanvechtbaarheid wettelijk in te bouwen? In Nederland heeft men bijvoorbeeld de voorwaarden vastge- legd waaraan een klager moet voldoen. Het Nederlandse model werd hier voorgesteld en onmiddellijk op goedkeuring onthaald. Het is veel beter afgelijnd waardoor men tijdswinst boekt.

Kan het aspect van de bestuurlijke lus worden onderzocht? Terwijl sommige zaken wor- den gerepareerd of vervangen, moeten de zaken die wel in orde zijn, kunnen voortgaan. Mocht dat al onderzocht zijn, wat waren de vaststellingen?

De heer Lode Ceyssens: Mijnheer Desmyter, u had het over klantvriendelijkheid en klantgerichtheid. Er zijn goede, maar ook slechte voorbeelden. Dat hangt dikwijls van de persoon af. Moet die cultuur niet eens concreet gaan worden? Dat zou vooral ten goede komen van de ambtenaren die het wel goed doen. Het wordt tijd dat we de attitudes van oplossingsgerichtheid en klantgerichtheid aan de evaluatie van de ambtenaren toevoegen. Zo geven we appreciatie aan degenen die het voortouw nemen. Het is onvoldoende om op een overleg een sluitende argumentatie te kunnen geven voor een project. Men moet bijdragen aan de oplossing van de problemen.

De heer Johan Sauwens: De meeste leden hadden het over de attitude van de ambtenaren. Als parlement en regering zijn we soms verrast door wat onze decreten en uitvoeringsbesluiten op het terrein teweegbrengen. Als het daaraan ligt, zullen we het zelf moeten remediëren, en dat is onze bedoeling. Hoe is het besef in uw organisatie doorgedrongen dat er wat moet veranderen? Die attitude kan snel veranderen. Hoe zit het met het partnership met de gemeenten? Hoe geeft u die boodschap door aan uw medewerkers?

De heer Fernand Desmyter: Toen we met dit project startten, hoorde ik overal dezelfde reactie. Het gaat niet alleen over het andere en betere proces, de aanpassing van de regelgeving en de nieuwe regelgeving; het gaat ook over de mensen die het moeten uitvoeren. Dat is minstens even belangrijk.

De realisatie van de cultuuromslag begint alleszins aan de top. Als de leidende ambtenaren niet zelf die attitudes belichamen, is het uitgesloten dat hun medewerkers ze wel hebben. Een medewerker moet meer doen dan een standpunt of project verdedigen. Een investeringsproject dat wordt gedragen door de Vlaamse overheid, een project van maatschappelijk belang, en dat kan ook een privé-initiatief zijn, moet door alle geledingen van de overheid worden gedragen.

We moeten van meet af aan alle betrokkenen samenbrengen. Ik ben voorstander van het partnership met de gemeenten. Veel projecten overschrijden de gemeentelijke grenzen overigens. Als er een project op stapel staat, moeten in de eerste plaats de betrokken gemeenten worden verwittigd. Men kan de gemeenten uitnodigen om mee te doen.

Sommige entiteiten of afdelingen van entiteiten hebben een beter imago dan andere op dat vlak. Dat heeft meestal te maken met de leidinggevende. Om deze attitude in de hele organisatie te realiseren, moet de leidinggevende verschillende initiatieven nemen. Dat lukt niet in enkele maanden tijd. De medewerkers moeten beseffen dat dat belangrijk is. Dat voelen ze als de leidinggevende daar veel aandacht aan besteedt en initiatieven neemt. We hebben alle projectleiders van MOW samengeroepen. We hebben uitleg gegeven over de stand van zaken van dit project. We hebben om feedback gevraagd van de medewerkers. We hebben uitgelegd hoe ze binnen de regelgeving sneller kunnen werken.

Dat werd enorm geapprecieerd door onze medewerkers. Op datzelfde moment maken wij ook duidelijk dat we van onze medewerkers verwachten dat ze constructief en oplossingsgericht werken. Het probleem mag en moet geanalyseerd worden, maar we verwachten niet van onze medewerkers dat zij steeds bijkomende barricades opwerpen. Wanneer ze barricades opwerpen, moeten ze tegelijkertijd aangeven hoe ze daar rekening mee zullen houden.

Wat mobiliteit en openbare werken betreft, staan wij vaak heel dicht bij de initiatiefnemer. Het probleem ligt dan ook niet zozeer bij de oplossingsgerichtheid maar veeleer in de richting van het partnerschap.

De heer Guy Braeckman: Binnen het beleidsdomein RWO hebben we al een tijdje ervaring met partnerschap. Wat het tot stand komen van ruimtelijke uitvoeringsplannen betreft, zitten we al voor een deel in het voortraject van de plenaire vergadering. Daar gaat heel

wat vooroverleg aan vooraf. Tijdens die plenaire vergadering proberen we met alle partners te kijken wat er haalbaar is en wat de beste oplossing is.

We zijn ons ervan bewust dat we dat voortraject nog moeten versterken. Daarbij is het belangrijk dat we zo vroeg mogelijk betrokken worden bij het tot stand komen of het op de agenda plaatsen van projecten, ontwikkelingen en ideeën, zodat iedereen kan meedenken.

Wat de contacten met de gemeenten en de lagere overheden betreft, zijn er de initiatieven van het driepartijenoverleg. Dat is een leerproces waarbij we misschien nog meer moeten luisteren en oplossingsgericht denken. Daar zijn ambtenaren aanwezig om vanuit lokale initiatieven mee te denken aan oplossingen.

We zijn gestart met het creëren van een portfolio van procesbegeleiders binnen ons beleidsdomein. Dat zijn mensen die de capaciteit hebben om die complexe processen te begeleiden.

We hebben nog geen nulmeting, maar we zijn ons ervan bewust dat deze aanpak speciale capaciteiten vraagt. Volgend jaar organiseren we een eerste opleidingssessie voor vijftien medewerkers zodat zij daar echt professioneel in geschoold worden en vanuit onze entiteit kunnen worden ingezet voor die complexe en belangrijke processen.

De heer Jean-Pierre Heirman: De heer Desmyter begon daarnet met een boutade, namelijk dat het 20 jaar geleden allemaal veel eenvoudiger was. Intussen hebben de opeenvolgende Vlaamse regeringen en Vlaamse parlementen heel wat nieuwe regelgeving gemaakt. De parlementen zijn de vertegenwoordigers van het volk. De leden moeten de bevolking beschermen tegen zaken die niet helemaal lopen zoals ze zouden moeten lopen. Het initiatief inzake de projectleiders voor de sector Openbare Werken en Mobiliteit is waardevol.

Daarnaast zijn er nog tal van andere infrastructuurprojecten die nog niet of zijdelings genoemd zijn. Ik denk dan aan projecten in het kader van de sociale huisvesting en de gezondheidszorg. Industrierterreinen zelf zijn ook infrastructuurprojecten. Soms zijn het privé-initiatieven of pps-projecten. Soms, maar eerder zelden, zijn het initiatieven van de lokale overheden. Een attitudeverandering moet op heel veel niveaus en in de loop van de tijd worden bekeken.

Ik geef een voorbeeld uit het eigen beleidsdomein om aan te tonen hoe daaraan gewerkt wordt. Vroeger hadden we drie diensten: een dienst die zich bezighield met de milieu-effectenrapportering, een dienst die zich bezighield met de veiligheidsrapportering en een dienst die zich bezighield met gebiedsgericht beleid. De vraag is dan waar bedrijven nog kunnen worden ingeplant en of dat niet risicovol is, waarbij ook rekening moet worden gehouden met de Europese wetgeving over Sevesobedrijven.

Een eerste stap die we hebben gezet, is het samenbrengen van de hele procedure en van alles wat die mensen doen. Zo wordt duidelijk wat er dubbel wordt gedaan en waarover er misvattingen bestaan. Het gevolg daarvan was dat we de drie diensten hebben samengevoegd en de mensen hebben gemixt. Zij worden in de toekomst verondersteld de drie verschillende competenties in zich te dragen. Dat zal voor de collega's van Ruimtelijke Ordening en Mobiliteit een grote meerwaarde betekenen. Als iemand van die entiteit komt, dan zal die beslagen moeten zijn in de drie verschillende invalshoeken. Dat betekent op zich al een enorme tijdswinst: men gaat immers van drie adviezen naar één advies.

We hebben ook de verschillende regelgevingsprocedures vergeleken. Daarbij hebben we vastgesteld dat sommige zaken parallel lopen, dus op hetzelfde ogenblik. De vraag is of we die niet simultaan kunnen opstarten. De eerste reactie was dat dit inderdaad kan, maar dat men nog altijd wacht op een toets van bijvoorbeeld de Raad van State. We worden wel

vaker geconfronteerd met dossiers waarvan we denken dat alles tussen de drie beleidsdomeinen is bekeken, maar dan komt er toch een schorsing van de Raad van State. We zijn dan niet bezig met een project van versnelling van investeringsprojecten, maar met een project van vertraging van investeringsprojecten.

De projectleiders moeten een heel brede kijk hebben op het beleidsdomein en op alle regelgeving die ze moeten inbrengen. Ze moeten ook beseffen dat daar gevolgen aan verbonden zijn, waardoor we in plaats van tot een versnelling van het project tot een vertraging komen, met daarbij nog boetes van aannemers. Ik druk die mensen dan ook op het hart zich langzaam te haasten.

De heer Johan Sauwens: Streeft men binnen het team naar een moment dat een aantal decreten tegelijkertijd zal worden aangepakt, of veeleer naar de ‘quick wins’ waarbij er elke maand iets wordt aangepakt? Dat is belangrijk voor de rechtszekerheid en de transparantie van de oefening. Hoe is de opdracht geformuleerd? Er zullen ongetwijfeld uitvoeringsbesluiten en decreten moeten worden aangepakt. Hoe ziet men dat?

De heer Guy Braeckman: In de groep wordt ook aan gevoeld dat we een beetje met obesitas zitten. De doelstelling is dan ook om niet te regelen wat niet geregeld moet worden. We proberen dus zaken af te schaffen. Wat de Raad van State betreft, zijn het precies de kleine regeltjes van procedurele aspecten waar we over struikelen en niet over de inhoud. De grote doelstelling is dan ook om het voortraject zo goed mogelijk te doorlopen. Men heeft het dan vaak over het creëren van een draagvlak. In de mate dat het voortraject goed kan worden doorlopen zonder veel formele procedures maar met de betrokkenheid van de stakeholders, zijn er achteraf minder formele regels nodig. Er moet dus op voorhand een goede nota zijn over het traject dat moet worden doorlopen, wie daarbij wordt betrokken, op welk moment dat moet gebeuren en hoe in de besluitvorming kan worden tussengekomen. Er zullen nog altijd regels nodig zijn omwille van de rechtszekerheid, maar de bedoeling is om die formele regels aan het eind van de rit zo beperkt en eenvoudig mogelijk te houden.

We begrijpen natuurlijk ook de ‘sense of urgency’. Het moet vooruit gaan. Binnen het huidige systeem kan er al veel worden gerealiseerd met een aantal ‘quick wins’. We proberen nu ook om een aantal evidente zaken tegen januari op het spoor te krijgen. De bedoeling is om tegen de zomer van 2011 met een fundamenteel voorstel te komen. We moeten nadenken over hoe we tot een wisselwerking kunnen komen tussen de verschillende instanties en overheden die zullen worden betrokken bij de totstandkoming van de regelgeving.

Gaan we naar een groot decreet of naar verschillende minidecreten die al die regelgeving zullen bijsturen? We zijn er nog niet uit wat de beste oplossing is. We moeten vermijden dat we te veel moeten sleutelen aan verschillende systemen waardoor het nog ondoorzichtiger wordt.

De heer Johan Sauwens: Het is belangrijk te weten wat de finaliteit is van de actie die wordt gevoerd. Wat vraagt Europa? Hoe komt het dat Vlaanderen zo ver is gegaan met de implementatie van de Europese richtlijnen?

Hoe zal de communicatie van die aanpassingen worden georganiseerd?

De heer Jean-Pierre Heirman: We zitten daar met twee invalshoeken. Sommige richtlijnen die door de Europese Commissie worden uitgevaardigd, zijn van ambtswege van toepassing op alles wat binnen de Vlaamse overheid gebeurt. We kunnen daar met andere woorden niet aan tornen, we kunnen er niets aan wijzigen. Het is niet zo dat we strenger zijn dan andere landen. Als we niet strenger zouden zijn dan andere landen, dan hebben we voor alle initiatieven een procedure.

De heer Johan Sauwens: Maar er is ruimte tot vereenvoudiging. U hebt zelf aangehaald dat een aantal zaken gelijkgeschakeld kunnen worden. Wij zijn erg ver gegaan in de opdeling tussen plan- en project-MER. Uit de benchmark is gebleken dat andere landen dat anders, pragmatischer hebben aangepakt.

De heer Jean-Pierre Heirman: Men heeft soms een verkeerd beeld van bepaalde procedures die in Vlaanderen in gebruik zijn. Ik geef één voorbeeld: de milieuvergunning. Iedereen in Vlaanderen vindt dat die veel te lang duurt en we zouden die inderdaad nog korter kunnen maken. We stellen vast dat in een heel vooruitstrevend land, met name Duitsland, de vergunningsprocedure driemaal zo lang duurt als in Vlaanderen, maar dat Duitsland het op dit ogenblik toch bijzonder goed doet in Europa.

Ik vind het cruciaal, zeker voor het beleidsdomein LNE, om eerst en vooral te beginnen met een volledig stappenplan. Als iemand een project in zijn hoofd heeft, zal dat ooit moeten uitmonden in de realisatie ervan, maar dan moeten we eerst bekijken hoelang dat duurt en welke verschillende stappen daarvoor moeten worden gezet. We weten hier allemaal dat een onteigeningsprocedure soms twee jaar kan duren. We weten ook dat een procedure in het kader van overheidsopdrachten, die vastligt in de federale wetgeving en voor een stuk ook in de Europese wetgeving, enorm veel tijd vergt. Er moeten bestekken worden opgemaakt en die moeten kwaliteitsvol zijn. We hebben de ambitie om goede kwaliteit te leveren. Het moet allemaal grondig bestudeerd worden voor het licht op groen kan worden gezet.

Als we heel dit project een reële kans op slagen willen geven, moeten we eerst de volledige tijdsbalk in beeld krijgen. Dan moeten we bekijken waar de Vlaamse overheid kan ingrijpen. Op alles wat Europees is, kunnen we niet ingrijpen. Voor alles wat federaal is, weten we binnenkort of we erop kunnen ingrijpen. Op alles wat Vlaams is, kunnen we wel ingrijpen en dat moeten we dan ook doen. Volgens onze eigen vaststelling zijn de kleinste stappen, de kortste in tijd, in heel de procedure de stappen inzake leefmilieu. Ik lees echter elke dag in de kranten dat er door vertragingen van MER's en van vergunningen, dossiers vertraging oplopen en dat ergert me heel erg. Ik heb er geen bezwaar tegen dat de krant zou zeggen dat het veel te lang duurt, maar dat er ook nog drie of vier jaar verloren gaat door andere zaken, want dat is de realiteit.

De heer Johan Sauwens: We zullen u als een van de eersten uitnodigen om samen een paar oefeningen te maken. Er is zeker geen defensieve opstelling nodig, we hebben samen gezegd dat er winsten te boeken zijn. Dat moeten we aanpakken, want het draagvlak voor dit beleid is aan een heel hoge snelheid aan het wegebben en gezien de economische situatie hebben we er alle belang bij dat we, indien de middelen er zijn, snel bepaalde nuttige investeringen kunnen realiseren. Of dat nu sociale huisvesting, de bouw van scholen of een ziekenhuis is, we stellen vast dat een deel van de Vlaamse regelgeving de blokkering in zich draagt. We moeten daar wat aan doen.

Tijdens de hoorzitting met de Raad van State stelde de eerste voorzitter dat er bepaalde zaken op korte termijn beter kunnen gaan. Ik meen anderzijds dat we met enkele aanpassingen in de wet op de Raad van State veel meer rechtszekerheid kunnen geven: de bestuurlijke lus, het feit dat het niet altijd een vernietiging moet worden, waar nu de sanctie niet in verhouding staan met de kleine fout die werd begaan. Er moeten ter zake technieken worden ontwikkeld zoals er in het buitenland bestaan. Hebt u daar een verzameling van gemaakt? Is er ergens binnen de Vlaamse overheid een juridische dienst die ze verzamelt en die ons een dossier zou kunnen bezorgen waarmee we, uiteraard samen met de regering en met de Waalse collega's die dezelfde problemen zullen ervaren, naar de federale overheid kunnen stappen om de federale wetgeving aan te passen?

De heer Luc Goedertier: We zijn nog niet klaar met die verzameling, we zijn ermee bezig. We zullen een aantal zaken suggereren, maar ook die zijn nog niet af. Ik denk bijvoor-

beeld aan zaken die al vanuit Ruimtelijke Ordening gekomen zijn om bepaalde dingen niet meer wettelijk voor te schrijven, om marges te laten in de bestemmingsvoorschriften en in de procedures. Een kritiek die de Raad van State altijd had, betrof het aanbrengen van essentiële wijzigingen in de procedure. Als dat kan worden opgevangen door in de regelgeving in te schrijven dat ze toegelaten zijn, wellicht binnen bepaalde marges, zijn we op de goede weg. Ook andere zaken die worden aangeklaagd, zouden op de ene of andere manier kunnen worden vastgelegd – ik denk aan methodes van inspraak en tot wie die beperkt worden. Als we over al die zaken aan de Raad van State duidelijk kunnen maken dat we erover hebben nagedacht, dat we garanties hebben geboden en dat we ermee rekening houden in onze formele procedure of in ons vooroverleg, en als we kunnen aantonen op welke manier we zaken hebben vastgelegd in de regelgeving, dan menen we vanuit het projectteam dat er minder procedures achteraf bij de Raad van State zullen volgen.

De heer Johan Sauwens: Ik vind het heel belangrijk dat u het heeft over de marges in de regelgeving zelf. Rechtbanken hebben zelfs in de meest strenge strafwetten de kans om rechtvaardigingsgronden aan te brengen, maar in een deel van de Vlaamse regelgeving is die ruimte er gewoon niet. Het is alles of niets. Ik vind het een heel belangrijke uitspraak dat we moeten zoeken naar marges om de uiteindelijke besluitvorming wat billijker te helpen maken.

De heer Luc Goedertier: Het heeft ook te maken met de dingen die achteraf bij de Raad van State kunnen worden gehekeld.

We moeten er eigenlijk toe komen om volledig af te stappen van bindende adviezen. Binnen Ruimtelijke Ordening is dat voor 90 tot 95 percent al gebeurd. De partijen die achteraf met adviezen komen, moeten betrokken worden in het voortraject. In de beslissingsmomenten moet er vanuit gegaan worden dat niemand nog een echt bindend advies kan geven zodat de Raad van State er geen punt meer van kan maken, en dit moet ook effectief in de regelgeving ingeschreven worden, tenzij het al op voorhand was geformuleerd en de overheid er geen rekening mee gehouden heeft. Eigenlijk zou een bindend advies op het einde van de rit als blokkeringselement, nadat het hele traject, met een voortraject, met een voorkeurbeslissing en met alles erop en eraan, werd doorlopen, niet mogen kunnen.

De heer Johan Sauwens: U hebt het bij de aanpak in detail over de startbeslissing, en u verwijst daarbij naar de projecteigenaar of initiatiefnemer, naar de projectleider die door de overheid wordt aangeduid en naar een eventuele procesbegeleider. Kunt u er even dieper op ingaan hoe u dat ziet?

Heel vaak worden we geconfronteerd met een vorm van hokjesdenken van de Vlaamse diensten. Elk neemt met zijn eigen decreet en eigen hiërarchie een standpunt in. Vaak wordt een gemeente of een privéontwikkelaar als initiatiefnemer geconfronteerd met een Vlaamse overheid die het project in verspreide slagorde bejegt. Het is heel sterk in onze aanbevelingen naar voren gekomen dat er vraag is naar een geïntegreerd advies vanuit Vlaanderen. Cruciaal in heel de oefening die we maken, nog los van de decretale wijzigingen, is de vraag hoe dit in de Vlaamse administratieve centra zal worden aangepakt. Hoe moeten we de projectleider en de projectbegeleider zien? Kunt u dit verduidelijken aan de hand van een concreet voorbeeld?

De heer Guy Braeckman: Het Westerscheldedossier is een concreet voorbeeld. Ik heb toen alleszins ervaren dat het feit dat er door de regering een procesbegeleider op werd gezet, een meerwaarde betekende voor het volledige traject, want daardoor werd het vanuit verschillende oogpunten bekeken. Mensen uit de administraties werden bijeengebracht. En er werd vooral voeling gehouden met het politieke niveau doordat er voldoende werd afgetoetst of we ambtelijk op dezelfde lijn zaten als de politieke overheid. Natuurlijk was er ook de internationale dimensie, die niet onbelangrijk was. Vanuit die ervaring durf ik te

stellen dat wanneer er sprake is van heel complexe projecten, het nodig is om er iemand op te zetten die de nodige capaciteiten en het gezag heeft om dergelijke projecten tot een goed einde te brengen.

Laat ons immers eerlijk zijn, iedereen zal altijd voor een stuk vanuit zijn eigen invalshoek proberen om zaken op de agenda te krijgen, maar op een bepaald moment moet er beslist en getrancheerd worden. Het is in het hele besluitvormingsproces belangrijk dat er iemand is die dit bewaakt en die ook de noodzakelijke signalen kan geven aan de overheid die finaal de beslissing zal moeten nemen. Dat moet niet altijd op het einde van de rit gebeuren, het is ook nodig gedurende het traject van het besluitvormingsproces. Het is vanuit die benadering volgens ons belangrijk om een gezagvolle figuur te hebben die natuurlijk ook over de knowhow en de competenties beschikt om dergelijke processen mee op te volgen en tot een goed einde te brengen. Wie dat concreet moet zijn, daar zijn we nog niet uit. Bij gebiedsgerichte processen denkt men bijvoorbeeld aan gouverneurs.

De heer Luc Goedertier: Ik denk dat een procesbegeleider enkel zal worden aangeduid bij de echt grote en complexe projecten, als er diverse partijen bij een project betrokken moeten worden. Dat zal veel minder het geval zijn als een project geen bestemmingswijziging inhoudt, als het vrij gemakkelijk realiseerbaar is. Bij zware dossiers heeft men meestal te maken met tegenstellingen vanuit diverse partijen en moet men diverse belangen proberen te behartigen. We maken ons wel sterk dat als een procesdraaiboek zoals we het voor ogen hebben, goed is uitgewerkt, dat in de toekomst veel minder nodig zal zijn dan nu in de beginfase. Ik denk dat een procesbegeleider vooral nodig zal zijn om een aantal projecten op een degelijke manier te kunnen doorlopen.

De heer Johan Sauwens: Stel dat een stad een nieuwe welzijnscampus wil bouwen die gedeeltelijk in een zone voor openbaar nut ligt en verder in een stuk landbouwgebied en een stuk natuurgebied. Zou er dan binnen de Vlaamse administratie niet een projectleider moeten worden aangeduid die het overleg doet over de watertoets, het Natuurdecreet, het Bosdecreet, de bekommernissen van AWV ten aanzien van de ontsluiting en dergelijke?

Daar hebben we geen grote wetten voor nodig, het is een kwestie van afspraken die men binnen de Vlaamse administratieve centra zou moeten kunnen maken. Er is een dossier, en dat moet worden getrokken door een verantwoordelijke instantie. Dat zou enorm veel hulp bieden. Dan is er een aanspreekpunt. Als er nog ergens beschermd erfgoed in dat gebied ligt, wordt dat uitgepraat en wordt er gezegd: het kan, het kan niet of het kan onder bepaalde voorwaarden.

De heer Fernand Desmyter: U vraagt procesbegeleiding. Ik maak een onderscheid tussen projecten die worden geïnitieerd door de Vlaamse overheid en andere. Ik meen dat wij kennis en knowhow in huis hebben om dat zelf te doen. We mogen de projectgroep niet aan zijn lot overlaten, maar er moet een stuurgroep zijn met leidend ambtenaren die echt beleidsdomeinoverschrijdend sturen. Dat is cruciaal. Die moet ook zorgen voor de procesbegeleiding.

Uw vraag gaat meer concreet over initiatieven die komen van lokale overheden en de privésector. We moeten eerlijk toegeven dat die er vandaag nog niet zijn. Zoals voor onze eigen projecten moeten we veel beter dan in het verleden de multidisciplinaire aanpak algemeen structureren. Er zijn al goede voorbeelden waarbij we werken met een projectteam en een stuurgroep. We zullen bijvoorbeeld ook per provincie in de Vlaamse administratieve centra een aantal mensen samenbrengen in een multidisciplinair team uit de disciplines Ruimtelijke Ordening, Leefmilieu, Natuur en Mobiliteit. De initiatiefnemers kunnen een beroep doen op dat team om hen te begeleiden. Ik meen dat het praktisch uitgesloten is om één persoon te vinden die al die kennis en ervaring heeft.

De heer Johan Sauwens: Mijn vraag aan de topambtenaren van de Vlaamse administratie is of zij geen mogelijkheid zien voor een dergelijke projectbenadering vanuit een partnership en voor het creëren van een aanspreekpunt dicht bij de gemeente. Dat betekent dat men afstand zal moeten doen van een beetje macht. Men moet uit zijn eigen hokje komen en zien hoe men klantgericht een oplossing kan zoeken.

De heer Guy Braeckman: Ik geef een voorbeeld dat op dit moment loopt en waarbij we redelijk wat aan het leren zijn, namelijk de uitvoering van de brownfieldconvenanten. Ik maak deel uit van de Brownfieldcel. In principe gebeurt die uitvoering onder verantwoordelijkheid van de onderhandelaars die mensen bijeen brengen: de initiatiefnemer, de lokale besturen, de Vlaamse overheden. Vanuit die onderhandelingen probeert men tot een consensus voor de uitvoering op het terrein te komen. Als dat niet lukt, wordt het overgeheveld naar de Brownfieldcel, waar de leidend ambtenaren van de verschillende beleidsdomeinen inzitten. Daar wordt dan getrancheerd.

Het blijft wat moeilijk omdat we nog altijd in een structuur zitten die niet kort op de bal kan spelen. De Brownfieldcel zelf komt niet dagelijks bijeen, maar als je in een systeem komt waar veel projecten in een dergelijk besluitvormingsproces terechtkomen, moet je misschien naar soepele procedures gaan. Er bestaat alleszins een behoefte om te weten wie de prioriteiten kan bepalen van de verschillende adviezen die op tafel komen in dergelijke projecten. Af en toe heeft men te maken met conflicten die niet worden uitgesproken, maar waar wel aan moet worden geredigeerd. Het is een van de opdrachten van het projectteam om te bekijken hoe de brownfieldconvenanten functioneren om daar proberen lering uit te halen.

De heer Jan Peumans: In 2003 is het kaderdecreet Bestuurlijk Beleid in werking getreden. Vroeger was er het Departement Leefmilieu en Infrastructuur. Zijn er geen schotten ontstaan door het feit dat de Vlaamse administratie werd opgedeeld in dertien departementen? U zegt dat er een constructieve samenwerking is tussen de verschillende beleidsdomeinen, maar vroeger was het één departement.

Welke rol spelen de beheersovereenkomsten ten aanzien van een dergelijke aanpak? De beheersovereenkomsten worden nu in het kader van het Bestuurlijk Beleid opnieuw op de rails gezet. In hoeverre neemt de regering dat mee in de beheersovereenkomst?

Over de performantie van het management van sommige agentschappen heeft de Interne Audit van de Vlaamse Administratie (IAVA) een aantal interessante rapporten neergelegd. Misschien kunnen we die in januari eens bespreken? Het sluit aan bij de cultuuromslag die ambtenaren zouden moeten maken.

We spreken hier over het mooie begrip draagvlak. Ik wil wel eens weten wat de criteria daarvoor zijn. Een draagvlak betekent dat er een brede bereidheid is om nieuwe oplossingen uit te werken. Het zou interessant zijn te weten hoe men het begrip draagvlak invult. Men hoort vaak zeggen dat er een breed draagvlak bestaat voor een project, maar achteraf blijkt dat dan niet het geval te zijn. Het is maatschappelijk niet zo gemakkelijk daar een antwoord op te geven, maar het is wel heel relevant.

Ik ben blij met wat de heer Heirman zegt over het MER. Die wetgeving is vrij duidelijk. Men zegt soms dat het die van Leefmilieu zijn die voor vertraging zorgen, maar ik denk dat er andere oorzaken zijn. Er is bijvoorbeeld de politieke besluitvorming. Daarop heeft men veel minder greep.

De heer Dirk de Kort: Ik zou van de secretarissen-generaal graag vernemen of er ook een evaluatie wordt gemaakt van de Europese regelgeving. Er moet een automatische omzetting gebeuren van de Europese regelgeving naar onze decreten. Ik heb in de Commissie voor Mobiliteit en Openbare Werken toch ook al gemerkt dat er bij grote dossiers, zoals

dat van de Westerschelde, al van bij het begin een behoefte bestond aan een relatie met de Europese regelgeving. Hoe zijn vroeger de Habitat- en Vogelrichtlijnen tot stand gekomen? We moeten weten wat we in het kader van de Europese regelgeving als knelpunten ervaren bij die grote infrastructuurwerken. Moet Vlaanderen Europa op dat vlak niet eens om een evaluatie en bijsturing vragen?

De heer Johan Sauwens: Mijnheer Desmyter, hoe werkt de administratie met de beheersovereenkomsten? Hoe kunnen jullie de zorgen die hier leven, maar ook in de regering, de stuurgroep en het projectteam, via beheersovereenkomsten doorgeven aan de agentschappen?

De heer Fernand Desmyter: Binnen het beleidsdomein is het duidelijk dat in de beheersovereenkomsten die tussen de agentschappen en de minister van Mobiliteit en Openbare Werken worden opgemaakt, wordt verwezen naar de geest van constructieve samenwerking die er moet zijn over de grenzen van de entiteiten heen om projecten te realiseren. Dat staat zeer duidelijk vermeld. Het is vooral een zaak van attitude. Dat kun je niet gemakkelijk meten. De minister moet zijn ambtenaren elk jaar evalueren. Hij kan daarbij rekening houden met de inspanningen die zij leveren om die attitudeomslag te helpen bewerkstelligen.

De heer Jean-Pierre Heirman: In het beleidsdomein LNE hebben wij vanuit de departementen van onze beide ministers de nadrukkelijke opdracht gekregen om alle beheersovereenkomsten van de agentschappen te screenen. Alle uitgangspunten en doelstellingen worden tegenover elkaar afgezet. Wij proberen er de tegenstrijdigheden uit te halen. We bieden dat de ministers alleen maar aan, we kunnen daarin niet beslissen. Maar ik stel vast dat in de praktijk heel veel van de zaken die als een tang op een varken passen, er heel snel weer uitgaan en worden vervangen door formuleringen die beter aansluiten bij de globale filosofie en de globale benadering van het beleid. Dat is een specifieke taak voor het departement. Het gaat daarbij niet alleen over kwantitatieve, maar ook over kwalitatieve elementen.

De heer Sas van Rouveroi: Het Rekenhof heeft een nogal vernietigende analyse gemaakt van de eerste generatie beheersovereenkomsten 2007-2010. We hebben nu een unieke gelegenheid om het van u te horen. Bent u het eens met het Rekenhof dat die eerste generatie beheersovereenkomsten niet heeft opgeleverd wat men ervan had verwacht?

De heer Jean-Pierre Heirman: De eerste beheersovereenkomsten werden niet aan het departement voorgelegd.

De heer Fernand Desmyter: De eerste beheersovereenkomsten die werden opgesteld, bijvoorbeeld voor AWV, hebben inderdaad niet gebracht wat ervan werd verwacht. Dat is een leerproces. Voor andere agentschappen kan men dat niet zeggen. Voor De Lijn bestaan er al sinds langer dan de vorige legislatuur beheersovereenkomsten. Daar wordt dat wel en van meer nabij opgevolgd.

Wij hebben allemaal het rapport van het Rekenhof ontvangen. Men heeft ook naar onze mening over de beheersovereenkomsten gevraagd. Er zijn daarop heel wat kritische opmerkingen gemaakt. De nieuwe generatie beheersovereenkomsten werd nu wel opgesteld in overleg, minstens met het departement. Ik zeg niet dat dit nu allemaal ideaal is, maar men heeft zeker geleerd uit de 'fouten' van het verleden.

De heer Johan Sauwens: De heer de Kort vroeg hoe wij van onderuit de Europese richtlijnen toetsen. Dat wordt met de 27 lidstaten moeilijker, tenzij er contact wordt gelegd met gelijkgezinde regio's. Zijn er daarin oefeningen gebeurd? Hebt u regelmatig contact met Europa?

De heer Jean-Pierre Heirman: Wij hebben om de twee maanden een vergadering van de beleidsraad en elke maand een van het managementcomité. Als voorbereiding daarop worden alle bestaande Europese regelgevingen die nog niet goed of onvoldoende zijn omgezet of nieuw zijn, opgelijst. Dan wordt er intern, op het niveau van het managementcomité, afgesproken wie de pen zal vasthouden om ze neer te schrijven. Op de beleidsraad wordt dan uiteindelijk de politieke vraag gesteld aan de minister in hoeverre zij daarmee kan leven. Dat is een eerste, Vlaamse oefening.

De heer Johan Sauwens: Met de toepassing van een aantal richtlijnen hebben we grote problemen. Zo zit Vlaanderen met betrekking tot infrastructuurwerken nog altijd met een groot vraagteken omwille van het feit dat Europa het misschien niet zou aanvaarden. Hebt u regelmatig overleg met de Europese Commissie?

De heer Jean-Pierre Heirman: Wij hebben daar twee permanente vertegenwoordigers: iemand die zich hoofdzakelijk bezighoudt met Leefmilieu en iemand die zich hoofdzakelijk bezighoudt met Energie. Zij hebben contacten met gelijkgezinden van de andere regio's en/of landen om hun problemen aan te kaarten. Als er op die manier voldoende eensgezindheid ontstaat tussen meerdere groepen, leidt dat inderdaad tot wat ik in deze context resoluties zou durven te noemen, om eventueel de Europese regelgeving aan te passen.

Vlaanderen heeft de eer gehad om voor Leefmilieu in het kader van het Europees voorzitterschap de Commissie te mogen leiden. Minister Schauvliege heeft een aantal zeer belangrijke en zeer nieuwe zaken naar voren gebracht. Ik noem er twee heel belangrijke, waarover de Commissie heeft geoordeeld dat er de komende jaren verder op zal worden gewerkt. Er is ten eerste het concept materialenbeheer. Iedereen weet dat we tussen nu en 15 jaar van een petroleum- naar een biomaatschappij zullen moeten evolueren. Materialenbeheer kan daarbij een grote hulp zijn omdat men van oude materialen nieuwe kan maken en van afval energie. Dat zit vervat in ViA.

Een tweede gebied waarop wij roerganger zijn, is alles wat te maken heeft met de ecosysteemdiensten. Dat kwam aan bod in Nagoya. Iedereen heeft ingezien dat we die trein niet mogen missen. We moeten alles in een volledig ecosysteem bekijken. We mogen niets kwijtspelen, anders werkt het ecosysteem niet meer.

Er is nog een derde gebied. We hebben een adaptatiecommissie (Technische Adaptatiecommissie Afvalstoffen – EU-werkgroep) in het kader van het klimaatbeleid. Eerst hebben we een Vlaming gestuurd naar de federale structuur om onze inzichten te verdedigen. Wij zitten tenslotte aan de kust en hebben de Schelde. Brussel en Wallonië hebben daar minder last van. Dat is uitgemond in het voorzitterschap door een Vlaming van de Belgische delegatie. Intussen is die man opgeklommen tot de Europese taskforce. We zijn een kleine regio, maar we hebben ontzettend veel competentie op die verschillende terreinen die nog onbezet zijn. We moeten die blinde vlekken absoluut bezetten.

De heer Fernand Desmyter: Ik wil nog iets kwijt over de impact van Vlaanderen op de strenge Europese Habitat- en Vogelrichtlijn. U weet maar al te goed dat we daar mee geconfronteerd werden bij de Deurganckdoksaga. In dezelfde periode dreigde het Vlaamse Gewest ingebrekestellingen te krijgen omdat we de Europese regels niet zouden respecteren, rond gecontroleerd overstromingsgebied Kruibeke-Bazel-Rupelmonde bijvoorbeeld. We hebben dan hetzelfde meegemaakt met de haven van Zeebrugge, in de achterhaven. Het ging om natuurcompensaties. We vonden die regels zeer vergaand en stonden daar niet alleen mee. Ze begonnen alles te overheersen. We vroegen ons af of dat maatschappelijk nog verantwoord was.

We zijn dan beleidsoverschrijdend gaan samenwerken. We hebben beheerscommissies opgericht voor de linker- en de rechteroever van de Schelde en voor Zeebrugge. We zitten

soms samen met de natuurbeweging en de landbouworganisaties. Als we daar tot een constructieve samenwerking kunnen komen, en tot een consensus, dan zal de Europese Commissie niet meer interveniëren. Ik kan alleen over onze winkel spreken, maar we krijgen nu nog heel weinig schriftelijke nota's, vragen om uitleg en ingebrekestellingen van Europa. Europa zal alleen nog optreden als het wordt opgevorderd. Het Departement LNE heeft regelmatig contact met het betrokken directoraat-generaal bevoegd voor deze richtlijnen. We gaan onze dossiers mede via die personen verdedigen bij de Europese Commissie.

Met onze Nederlandse collega's praten we nu en dan over een gezamenlijk initiatief naar Europa om meer flexibiliteit in die regelgeving te bewerkstelligen. Dat dateert wel van enkele jaren geleden. De 'sense of urgency' is een beetje verdwenen, maar in de toekomst kan dat eventueel wel nog gebeuren. Nederland is daar ook toe bereid.

De heer Johan Sauwens: Op 19 oktober is er een projectteam opgestart, dat moet rapporteren aan een taskforce en resultaten moet voorleggen voor de zomer van 2011. Ik zal contact houden met de heer Goedertier om verdere vergaderingen te plannen over onze resolutie en over de visienota van de regering. We mogen niet in de plaats van de regering treden, maar we kunnen wel tussentijds van gedachten wisselen over bijvoorbeeld de MER-reglementering. We zullen de secretarissen-generaal in de komende maanden met gerichte vragen confronteren. We zullen in de verschillende commissies proberen onze resolutie om te zetten in aanpassingen van de wetgeving.

De heer Marino Keulen: Kunnen we ook de rapporten krijgen van de taskforce aan de regering?

Dat is een kwestie van openbaarheid van bestuur.

De heer Johan Sauwens: De regering zal zelf stappen moeten afwegen, intern en inhoudelijk. We mogen niet in haar plaats treden. Maar ik zal aan de regering vragen wanneer dat mogelijk is.

Johan SAUWENS,
voorzitter

Sas VAN ROUVEROIJ
Dirk DE KORT,
verslaggevers

Gebruikte afkortingen

AGNAS	afbakening van de gebieden van de natuurlijke en agrarische structuur
AWV	Agentschap Wegen en Verkeer
BMI	body mass index
DAR	Diensten voor het Algemeen Regeringsbeleid
FOD	Federale Overheidsdienst
IAVA	Interne Audit van de Vlaamse Administratie
LNE	Leefmilieu, Natuur en Energie
MER	milieueffectenrapport
MORA	Mobiliteitsraad voor Vlaanderen
MOW	Mobiliteit en Openbare Werken
Pps	publiek private samenwerking
RUP	ruimtelijk uitvoeringsplan
RWO	Ruimtelijke Ordening, Woonbeleid en Onroerend Erfgoed
SARO	Strategische Adviesraad Ruimtelijke Ordening – Onroerend Erfgoed
SERV	Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen
ViA	Vlaanderen in Actie
VLACORO	Vlaamse Commissie voor Ruimtelijke Ordening